

Monumentnummer*: 516106

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* 27 november 2000
Kadaster deel/nr 82995/199

Woonplaats* **Lisse**
Gemeente* **Lisse**
Provincie* **Zuid-Holland**

Kadastrale gemeente* **Lisse**
Sectie* **B**
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel **3641**

Omschrijving**

Inleiding

De r.k. KERK "de H.H. Engelbewaarders", in de volksmond de Engel genoemd, is gebouwd in 1930-1931 op een in het gehucht de Engel gelegen terrein. Dit stuk grond werd in 1929 beschikbaar gesteld door de familie Heemskerk-Hoogduin. Het ontwerp voor de kerk en de diverse bijgebouwen is geleverd door architect Jan Stuyt, die gebruik maakte van een door bouwpastoor Sentenie gemaakte schets. De uitvoerder van de werkzaamheden aan de kerk en de bijbehorende, met de kerk verbonden pastorie was W. de Vreede uit Noordwijk. De kerk van de Heilige Engelbewaarders is van het type centraalbouw en is qua bouwstijl verwant aan de Byzantijnse bouwkunst, wat met name in het interieur terug is te vinden. Als bouwstijl kan hier derhalve de term Neo-Byzantijns worden gebruikt. Van belang in het interieur is onder meer de door Jan Dunselman vervaardigde koepelschildering, die evenals het Maria-altaar dateert uit 1931. De door J. Thiessen uit Roermond ontworpen kruiswegstaties zijn aangebracht in 1954. De wijziging aan het priesterkoor vond plaats in 1960. De scheuren in de binnenmuren zijn waarschijnlijk het gevolg van het niet onderhouden van de kerk. De H.H. Engelenbewaarder is met de hoofdentree op de Heereweg gericht en is aan de rechter zijde door middel van een tussenlid met de pastorie verbonden.

Omschrijving

De vanuit een veelhoekige, min of meer stervormige plattegrond opgetrokken kerk is aan alle zijden vrijwel symmetrisch van compositie. Het gebouw is samengesteld uit een groot aantal bouwdelen van sterk verschillend volume, waarvan de gevels worden beëindigd door terugliggende randen van gepleisterde baksteen en op klossen rustende dakgoten. Het hoog opgaande centrale

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gedeelte, de eigenlijke kerkruimte, is twaalfzijdig. De overige bouwdelen zijn drie-, vier- of vijfzijdig. De kappen, die qua vorm sterk variëren, zijn alle gedekt met leien (Maasdekking), voorzien van pironnen op de nokhoeken en kleine, driehoekige dakkapelletjes met rondboogvensters. De vensters, die rechthoekig of keperboogvormig zijn, hebben diepliggende ramen en afzaten van terracotta tegels, de gevels een ca. 1.5 meter hoog trasraam.

Hoofdentree in een onder zadeldak staand avant-corps. In de voorgevel hiervan een portiek met granieten trapje en een keperboogvormige portiekopening met granieten bollen op kleine dwarsmuurtjes. Centraal in het portiek een beslagen dubbele deur onder een betonnen latei en twee enkele deuren onder decoratieve uitmetselingen in de zijkanten van het portiek. Boven deze entreepartij een stervormig venster met een invulling van glas-in-lood binnen stalen ramen.

Gevelomlijsting in de vorm van lisenen en een klimmend keperboogfries.

Eveneens keperboogvormige vensters in de zijgevels, waartegen lage uitbouwtsjes staan. De lagere bouwdelen aan weerszijden hiervan met rechtgesloten vensters en een onder zadeldak staand ingangsportaal met enkele deur onder keperboog. In de vijfzijdige bouwdelen hierboven een triplet met keperboogvensters met glas-in-lood per gevelsegment. Kleine witte driehoeken in de zwikken tussen de keperbogen in deze en de identiek gevormde andere kapellen. Twaalfzijdig hoofdvolume met een fries van dambordpatronen onder de met leien beklede schuine randen van het pendentief. Hierboven een iets smallere bovenste geleding (tamboer) met per gevelsegment een reeks van vier rechtgesloten vensters met glas-in-lood. Dit centrale volume wordt overkapt door een twaalfdelig koepeldak. De diverse uitbouwen aan de verschillende zijden van de kerk zijn vergelijkbaar, waar het de geveldetailering en de vensterverdeling en -vorm betreft.

In het INTERIEUR is op het bankenplan na vrijwel niets gewijzigd, hoewel de kleine ruimtes naast de ingangspartij een andere functie hebben gekregen. De oorspronkelijke doopkapel is nu in gebruik als mortuarium. Het oorspronkelijke mortuarium functioneert momenteel als Mariakapel. De kerkbanken zijn wel de oorspronkelijke.

Naast de dubbele paneeldeur met vijfdelig bovenlicht van het ingangsportaal bevinden zich twee kleine halletjes, eveneens met een deur naar de kerkruimte.

Boven de deuren bevindt zich de orgelgalerij met een uit de bouwtijd van de kerk daterend, vijfledig orgel met eveneens vijf pijpvelen. Orgel en orgelkas zijn niet van waarde uit het oogpunt van monumentenzorg. De galerij staat onder een - evenals de andere gewelven - wit gepleisterd tongewelf en heeft een balustrade met cassettes in de borstwering. De centrale ruimte is symmetrisch ingedeeld en staat onder een twaalfdelige koepel met schilderingen van tussen palmbomen staande apostelen alsmede een zelfde aantal engelen rondom de bevestiging van de kroonluchter. De koepel rust op gemetselde consoles die deel uitmaken van een rondboogfries rondom de vensters in de tamboer. De centrale ruimte is door middel van gemetselde rondboog-scheibogen gescheiden van de erom heenliggende ruimtes. De op bakstenen en natuurstenen pijlers rustende bogen, waaraan verlichtingsarmaturen hangen, worden geaccentueerd door beurtelings gebruik te maken van lagen lichte en donkere baksteen. De onder segmentbogen staande zwikken zijn versierd met geschilderde randdecoraties.

Ook de lage en ondiepe perifere ruimtes (galerijen) zijn met de grotere ruimtes en onderling met elkaar verbonden door rondboogdoorgangen. De kapellen aan weerszijden van het priesterkoor met het hoofdaltaar zijn aan de voorzijde voorzien van dubbele rondbogen die rusten op een zuil van gepolijste, donkere natuursteen met teerlingkapiteel. Tegen de boogpijlers aan weerszijden van het koor staan veelzijdige, uit travertijn en verschillende soorten marmer vervaardigde kansels. Tussen de kansels loopt een gebogen,

---

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

eveneens uit verschillende marmersoorten samengestelde, tweedelige koorbalustrade, die een altaarpodium omsluit met een eveneens gebogen trap. De altaren zijn vervaardigd van Caensteen. In het eenvoudige dagkapelletje bevinden zich twee rondboognissen, waarvan één is voorzien van een fonteintje met marmeren bekken. De vloeren van de samengestelde kerkruimte zijn bedekt met tegels.

Waardering

- De kerk is cultuurhistorisch van algemeen belang als bijzondere uitdrukking van een geestelijke ontwikkeling.
- Het kerkgebouw is architectuurhistorisch van algemeen belang vanwege de karakteristieke vormgeving en detaillering en de samenhang tussen in- en exterieur, die in nauwe relatie staan tot de specifieke functies van de diverse onderdelen van het gebouw. De kerk is tevens van belang als representatief vertegenwoordiger van een weinig meer voorkomend type en als een belangrijk werk uit het oeuvre van een vooraanstaand architect.
- Het markante gebouw heeft ensemblewaarde vanwege de bijzondere betekenis voor het aanzien van de streek en vanwege de ruimtelijke, visuele en functionele samenhang met de pastorie en de overige, niet te beschermen complexonderdelen.
- De kerk is bovendien van belang vanwege de herkenbaarheid en de grote mate van gaafheid van in- en exterieur.
- Vanwege de combinatie van voornoemde kwaliteiten is er bovendien sprake van zeldzaamheidswaarde.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk